

Jordbruksutskottets betänkande

1982/83:19

om strandskydd

Motionen

I motion 1981/82:2066 av Gösta Bohman m. fl. (m) yrkas, med hänvisning till vad som anförts i motion 1981/82:2018, att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att reglerna för det generella strandskyddet ändras så att länsstyrelserna ges rätt att förordna om strandskydd där så anses erforderligt.

Utskottet

Enligt 15 § naturvårdslagen (NVL) råder strandskydd vid havet, insjöar och vattendrag, omfattande land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Syftet med denna bestämmelse är att åt allmänheten trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv. Strandskyddets innebörd framgår av 16 § samma lag. Bl. a. är i princip all nybyggnad och viss annan markanvändning förbjudna inom strandskyddsområde. Enligt 15 § 2 st NVL kan emellertid regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer förordna att strandområde som uppenbarligen saknar betydelse för bad och friluftsliv inte skall omfattas av strandskyddet. Strandskyddet kan också, om så erfordras, utvidgas intill högst 300 meter från strandlinjen. Vid fastställelse av generalplan, stadsplan eller byggnadsplan kan, när särskilda skäl föreligger, förordnas att i planen ingående strandområde ej längre skall omfattas av strandskydd. Inom område där strandskydd råder får länsstyrelsen medge undantag från förbudet mot nybyggnad m. m. om särskilda skäl föreligger.

Reglerna om generellt strandskydd tillkom i samband med 1974 års ändringar i NVL.

Enligt äldre bestämmelser om strandskydd kunde länsstyrelsen efter prövning i varje särskilt fall förordna att visst strandområde skulle vara strandskyddsområde.

I motion 1981/82:2018 diskuteras under rubriken Mark och bostadspolitik de år 1974 ändrade reglerna för strandskydd. Det generella kravet på dispens i fråga om allt byggande intill 100 meter från strandlinjen som då infördes framstår enligt motionärerna i många fall som omotiverat. De tidigare reglerna fungerade, enligt motionärernas mening, på ett smidigare och mindre byråkratiskt sätt. Motionärerna förordar därför en återgång till den tidigare regleringen av strandskyddet. Yrkandet härom förs fram i motion 1981/82:2066.

Utskottet får erinra om att en motion med motsvarande yrkande om ändring av NVL:s regler om strandskydd behandlades av riksdagen under riksmötet 1979/80. Utskottet erinrade då om att ett av syftena med det generella strandskyddet var att bevara den möjlighet att bada och idka friluftsliv inom strandområde som allmänheten har enligt allemansrätten (prop. 1974:166). I propositionen anfördes bl. a. att de från friluftssynpunkt värdefulla stränderna i stor utsträckning blivit otillgängliga för den ej strandägande befolkningen. Enligt utskottets mening gav utvecklingen under den tid det generella strandskyddet varit i kraft inte stöd för uppfattningen att en återgång till det tidigare gällande systemet var motiverad. Motionen avstyrktes således. Riksdagen följde utskottet (JoU 1979/80:19).

I förevarande sammanhang kan vidare nämnas att riksdagen även förra riksmötet behandlade frågan om strandskydd med anledning av ett motionsvis framfört yrkande om att riksdagen borde uttala sig för en generösare tillämpning av gällande dispensbestämmelser i NVL. Motionen avsågs av riksdagen (JoU 1981/82:15).

Med anledning av den i år väckta motionen i ämnet vill utskottet erinra om att avvägningarna mellan allmänna och enskilda intressen när det gäller frågor rörande strandskydd i första hand ankommer på vederbörande länsstyrelse och kommunala myndighet. Enligt gällande naturvårdslagstiftning kan avsteg från strandskyddsprincipen ske såväl generellt, för visst område, som i ett enskilt byggnadsärende. Närmare regler härom finns i 15 och 16 §§ NVL. Enligt vad som framkommit vid en genomgång av under senare år medgivna dispenser förefaller tillämpningen av gällande regler om strandskydd ha utvidgats i större utsträckning än vad som förutsattes vid lagstiftningens tillkomst.

Utskottet är mot här angiven bakgrund inte berett att förorda att riksdagen ändrar ståndpunkt i hithörande frågor. Utskottet avstyrker därför motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1981/82:2066.

Stockholm den 30 november 1982

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Åke Wictorsson (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), John Andersson (vpk), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), Bo Arvidson (m), Ulf Lönnqvist (s) och Wivi-Anne Radesjö (s).

Reservationer

1. Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Bo Arvidson (alla m) anser att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke som på s. 2 börjar med "Utskottet får" och utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

Utskottet vill för sin del framhålla att det givetvis är angeläget att ha ett väl fungerande strandskydd. Det finns emellertid – framför allt vid våra insjöar, men även i kustområdena – stora arealer vars beskaffenhet gör dem olämpliga eller svårtillgängliga för friluftsliv. Man kan mot angiven bakgrund ifrågasätta om det varit rationellt att göra strandskyddet generellt för att sedan överlåta till länsstyrelser att medge dispens för områden som är utan intresse för det rörliga friluftslivet, med den belastning detta innebär för byggnadslovgivningen. Som framhålls i motion 1981/82:2018 fungerade de tidigare reglerna, som innebar att länsstyrelserna förordnade om strandskydd i de områden där detta ansågs erforderligt, på ett smidigare och mindre byråkratiskt sätt än de nuvarande. Utskottet delar därför motionärernas uppfattning att erfarenheterna av den år 1974 genomförda lagändringen beträffande strandskydd talar för att man går tillbaka till den tidigare regleringen av skyddet. Riksdagen bör begära att regeringen i angivet syfte lägger fram förslag till ändring av naturvårdslagens bestämmelser om strandskydd.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2066 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om förslag till ändring av naturvårdslagens bestämmelser om strandskydd.

2. Einar Larsson (c), Hans Wachtmeister (m), Börje Stensson (fp) och Lennart Brunander (c) anser att den mening i utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Enligt vad" och slutar med "lagstiftningens tillkomst" bort utgå.

